

טקס יום הזיכרון לשואה ולגבורה 2013

בית הספר אורט קריית ביאליק 8.4.13

היום המיוחד הזה פרוס כסוכת אבלים על אלפי קהילות ישראל כפרידה בלתי אפשרית מששת מיליוני אחינו, גברים נשים וזקנים. ממיליון וחצי ילדינו. פוטנציאל עצום של חיים, של כישרונות, שהוכחדו כאבידה שאינה חוזרת.

מיליון וחצי זוגות עיניים מבוהלות של ילדים. כל אחד מהם עולם שלם של תקוות וחלומות, של אהבת אם ודאגת אב, עולם שהתהפך בבת אחת לעולם של אימה, סבל ומוות.

כמה מאותם ילדים הצליחו לשרוד חודשים ושנים, כשהם מסתתרים בבורות, ביערות, קופאים בשלג רעבים עד מוות. ילדים הנמלטים כמו חיות בר נרדפות מן הציידים הנאצים שדלקו אחריהם כדי להרגם. כמה מן הילדים מצאו מקלט בכנסיות ובמנזרים, מנותקים מהוריהם נקרעים מגעגועים, ולפעמים מצאו מקלט בבתי אנשים נעלים, לא יהודים, חסידי אומות העולם, שסיכנו לא רק את חייהם אלא גם את חיי משפחותיהם, קורבן עילאי, כדי להצילם.

לילה הונדרט, נולדה בעיר גרודנו שבפולין להוריה חיים וסוניה קרביץ. לילה הייתה בת 9 כשמשפחתה גורשה לגטו. במקום עבודתו שמחוץ לגטו פגש אביה פולני נוצרי שהסכים לקחת את לילה הקטנה למספר שבועות לקרוב משפחה שגר בכפר. משהצטרפה אליה בת הדוד חפרו שתיהן בכפות אכילה בור מסתור בחדר השינה של המשפחה. כעבור מספר חודשים, כשהגיעו לכפר גם הדוד ובני משפחתו, חפרו המסתתרים בור גדול מתחת לדיר החזירים ובו שהו יחד, ששה אנשים, במשך שנה וחצי.

הוריה ואחותה של לילה לא שרדו. לילה סיכנה את חייה לא אחת, כאשר יצאה אל העיר כדי להביא מחפצי משפחתה שסייעו למימון ההסתרה. אחרי המלחמה אומצה לילה על ידי הדוד ועמו הגיעה לארגנטינה. היא הצטרפה לתנועת נוער ציונית ועלתה לארץ לקיבוץ משמר העמק. כאן נישאה למילק הונדרט עמו היא מתגוררת משנת 1956 בקיבוץ לוחמי הגטאות. לילה, ששרדה את החיה הנאצית, ארבע בנות ועשרה נכדים.

כמו לילה, חלק מן הילדים היו בהיפוץ תפקידים לילדים המגנים על הוריהם. ילדים שסיכנו את חייהם מדי יום כדי להביא מזון לגטו המורעב, להביא פת לחם לאמא ולאבא. גיבורים קטנים שאיש לא העניק להם ציון לשבח. רובם לא השאירו אחריהם לא שם ולא זכר. חייית הטרף הנאצית טרפה אותם ואת הוריהם, ואין מי שיספר את סיפור גבורתם. ילדים רבים, רבים כל כך, נחרץ גורלם ולא נשאר איש שיבכה את מותם, ולא נותר זכר לחייהם ולמותם.

לילדים שכן שרדו הייתה השיבה לזהותם היהודית, לחברה ולאמונה בחיים ובאדם רצופה פחדים ומשברים. רבים מהם נוצרים עד היום בלבם את התופת שחוו ומתקשים ואף אינם מעוניינים לספר על האימה בה חיו. בראשית ימיהם במדינת ישראל התביישו לספר סיפורם, הם חשבו שמי שלא היה שם לא יבין ושלא ילעגו להם ולילדיהם. כל מה שרצו היה להיות כמו ילידי הארץ. רבים מהם, לעת זקנה, החלו משחררים רסיסי מידע. הניצולים ההולכים ומתמעטים חיים במציאות של שנת 2013, אולם במחשבותיהם הם חוזרים וחיים את העבר. אין חולק, שמסלול חייהם היום מושפע מכל שאירע בעברם. עברו עשרות בשנים מאז. אף על פי כן, נשארה פינה נסתרה אי שם עמוק, שממנה מתפרשת תוגה. משא חייהם הכבד מדריך אותם בשארית חייהם.

אבל גם ברגעי הייאוש הנוראים ביותר בתולדות עמנו, גם ברגעים האחרונים של גטו וורשה, נלחמו צעירים יהודים מכל הזרמים מלחמת

גבורה שאין שנייה לה בצורר הנאצי, כפי שאמר בדבריו מפקד הארגון הצבאי היהודי בגטו ורשה, פאבל פרנקל, לפני פרוץ המרד: **"מלחמתנו, ולא משנה עד כמה קצרה תהא, לא תישכח! אנחנו נחיה בחייהם ובליבם של הדורות הבאים. חברים! אנחנו נמות בטרם עת, אך לא נדונו לאבדון. אנחנו נחיה כל עוד ההיסטוריה היהודית ממשיכה לחיות!"** בכך הם סימנו את המהפך הגדול שעתיד להתרחש בגורל עמנו כמה שנים לאחר מכן עם הקמתה של מדינת ישראל והקמתו של צבא ההגנה לישראל.

היום, אנו מבטיחים למיליוני היהודים שנעלמו לדממת נצח, כי לעד ננצור את זכר מאורעות השואה. חובה עלינו לזכור את הכל כפי שכתב בשירו אברהם שלונסקי:

"נדרתי הנדר: לזכור את הכל

לזכור – ודבר לא לשכוח.

דבר לא לשכוח – עד דור עשירי

עד שוך עלבוני עד כולם עד כולם."